

Türkiye. AB'nin taklitle mücadele listesinde

Onaylayan Esra Dođan Tulgan, Ýstatistik-Arařtırma Görevlisi
Cuma, 24 Kasým 2006
Son Güncelleme Cuma, 24 Kasým 2006

Avrupa Komisyonu, AB ip âleminin, AB sýnýrları dýpýnda Fikri Mülkiyet Haklan uygulamaları hakkında bir rapor yayınladı. Raporun göre AB'nin taklitçilikle mücadele listesinde ilk sırayı Çin alırken Rusya, Ukrayna ve Bili ile birlikte Türkiye, ikinci öncelik grubunda yer aldı. Söz konusu raporun sonuçlarına göre, Fikri Mülkiyet Hakları'nın ihlali konusunda 3 temel kategori belirlemiştir. Çin, Avrupa Birliđi'nin fikri mülkiyet hakları ile ilgili tüm verilerinin hem hacim hem de sahteciliđin çepitliliđi anlamýnda bařýnda yer almaktadır. Avrupa Birliđi gümrüklerinde ele geçirilen tüm sahte ürünlerin üçte ikisinin Çin menbeli olduđu tespit edilmiştir. Diđer ise, Çin'in fikri mülkiyet haklan konusunda Avrupa Birliđi'nin en derin ipbirliđi kurduđu ülke olarak gözükmesi önemli bir çeliřki olarak ortaya çıkmaktadır.

2. kategoride yer alan ülkeler, sahte üretim ve tüketim miktarları yüksek olan veya transit ülkeler olarak belirlenmiştir. Söz konusu ülkelerin Avrupa Birliđi'ne fikri mülkiyet hakları'nın uygulanmasýnda en yüksek standartları benimseme sözleri olmasına rağmen, uygulamaları'nın yakýndan takip edilmesi ve zorluklarla karřýlařýldýđy noktalarda ciddi desteđe ihtiyacı olan ülkelerdir. Bu ülkelerin bařýnda, Rusya gelmektedir. Avrupa Birliđi Antlaşması çerçevesinde, Rusya, fikri mülkiyet haklan uygulamasýnda Avrupa Birliđi standartları'nı uygulama sözünde bulunmuş olmasına rağmen, bazı sektörlerdeki sistematik ihaller hala devam etmektedir.

Bili, Avrupa Birliđi ile olan Ticaret Antlaşması'na göre, yüksek seviyelerde fikri mülkiyet haklan uygulamasý'nı gerçekleştirmeyi vaat etmiş olmasına karřýn, ip çevreleri tarafından hak sahiplerinin sürekli ciddi engellerle karřýlařýldýđy ülke olarak rapor edilmiştir.

2. kategoride yer alan diğer bir ülke de Türkiye olmuştur. Rapora göre, Avrupa Birliđi'ne aday olan Türkiye'nin de AB uygulama standartlarına kendisini uyumlaştırması beklenmektedir. Geniřleme sürecinin, uyum sürecinin iyileştirecek yeterli mekanizmaları oluşturması beklenmektedir.

3. kategoride yer alan ülkeler ise, Avrupa Birliđi'nin kısa süre içerisinde daha derin ticari ilişkiler kurabileceği ve bu sebeple fikri mülkiyet haklan uygulamaları'nın mutlaka iyileştirilmesi beklenen ülkeler olarak belirlenmiştir. Bu ülkeler (Asya Ülkeleri) Tayland, Malezya, Endonezya, Filipinler ve Vietnam olarak belirlenmiştir. Her ne kadar söz konusu ülkeler geçtiğimiz yıllarda, yasa anlamýnda belirgin ilerlemeler gerçekleştirmiş olsalar da, sahte ürünlerin üretimi genele yayılmış, yasa uygulamasý yetersiz ve ihlal edenlere karřý uygulanan cezalar ise caydırıcılıktan uzak kalmıştır.

Mercosur ülkeleri ise (Brezilya, Arjantin ve Paraguay) ciddi anlamda sahte ürün ithalatı ile rapora konu olmuştur. Raporun diđer ilgi çeken bir ülkesi ise Kore'dir. Her ne kadar birçok alanda, yenilikçilik, tasarým ve kalite konularýnda Kore birinci sırada yer alsada fikri mülkiyet hakları'nın uygulanması konusunda hala sýkýntıları bulunmaktadır.

Türkiye ile ilgili rapor

Rapora göre Türkiye'de özellikle, müzik, film, yazılım, kitap gibi telif hakkı ihlallerinin ve tütün, oyuncak, tekstil, ayakkabı, spor malzemeleri, ilaç, elektronik eşya yazılımları, saat, lüks ürünler ve oyuncaklar da ise sahteciliđin sýklýkla görüldüđü belirtilmiştir. Tekstil, bilgisayar donanımları, hafıza kartları ve mücevher alanýnda, tasarýmların taklit edilmekte olduđu; ilaç, tarým kimyasalları ve makine alanlarında ise patent ihlallerinin görülmekte olduđu ifade edilmiştir.

Hakimler, polis, akademisyenler ve politikacılar gibi önemli kurum temsilcilerinde, fikri mülkiyet hakları ile ilgili düşük bir bilinç olduğunun ifade edildiği raporda, ciddi hapis cezaları'nın yasada yer almasına rağmen çok az hakim tarafından uygulanmakta olduğu ifade edilmektedir. Gümrük sýnýrları uygulama eksikliğinin görüldüğü bir diğer alan olarak gösterilmiştir. Türkiye, bugüne mülkiyet hakları ile ilgili yasayı iyi yönde değişikliklerle tamamlamıştır. Bařlýca illerde, özel Fikri Mülkiyet Hakları Mahkemeleri kurulmuştur. Hakimler ve polis için eğitim kursları başlatılmış, telif hakkı ihlallerine karřý polisin müdahalesinde ve hak sahipleri ipbirliğinde ciddi gelişmeler gerçekleştirmiştir.

Avrupa Komisyonu'nun fikri mülkiyet haklan raporuna göre, Türkiye'den beklentiler şöyledir:

• Sahte ürünlerin mağaza ve sokaklarda satılması'nı engellemesi,

• Fikri mülkiyet haklan suçları için acil, etkili ve caydırıcı cezaları'nı, özellikle de suç örgütleri söz konusu olduğu zaman, iveler.

uygulanmasý,

• Yasayý uygulayacak hakim, sava, polis ve gümrük memuru gibi kípileri eđitmesi, konu ile ilgili farkýndalýklarýnýn artýrýlmasýna sađlanmasý,

• Veri koruma rejiminin AB rejimine uygun hale getirilmesi beklenmektedir.